

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés	egész évre	12 korona.	Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kinnél a lap kiadóhivatala van. Hirdetés ára ☐ centiméterenként 6 fill. Többszörli hirdetés árkedezményben részesül. Nyilttér sora 40 fillér.	Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árazásba szerinti a Leopold Gyula Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályába Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.
	fél évre	6 „		
	negyed évre	3 „		
Egyes szám ára 12 fillér.				

Lángelmék és napszamosok.

(Ü. L.) Az egész világsajtó a Tolsztoj nagy egyénisége leírásával van tele. Halála megemlégetése a szíveket lángelméje előtt meghajol a civilizált népek sokasága. És méltán, mert Tolsztoj a világ legnagyobb írója volt, a legnagyobb mély gondolkodó elme. Regényei a legnagyobb irodalmi művek közé tartoznak, a melyeket a XIX. század szelleme teremtett, bele értve természetesen az azóta eltelt tíz esztendőt is. „A Háború és béke” méltán mondható a modern kor legnagyobb írói alkotásának. A moszkvai éges leírása a legtökéletesebbek. Csataképei az íróművészet remekei. Ötven éven már túl volt a nagy orosz író, a mikor az evangéliumi tanok, egy teológiai tanulmánya után, annyira erőt vettek lelkén, hogy azontúl minden műve az öskeresztény élet képzeletbeli körében mozog.

Ezen lángész egyszerre harcolt a megievő polgári társadalommal és a szociálistákkal. De megtámadja a házasság jogintézményt is, a mikor már a tulajdon ellen rég hadat viselt. Legutóbb pedig a fölket cárizmussal és az ortodox egyházzal keveredett háborúba. Mindamellett, dacára nagy életkorának, ezen lángész folyton hullámban szenvedett, nem tudott végleges megállapodásra jutni gondolataiban. Harcolt a szociálisták ellen, hogy annak legfőbb tanát magáévá tegye — a tulajdon elleni dogmát. Ezért a dúsgazdag író paraszt módra élt, paraszt munkát végzett, — családja e miatt vagyonának megmaradt részét elvette tőle és a jászmezei remete most már csakugyan öskeresztény lett, bár kastélyában meg-

hagyták. Irt a házasság jogintézménye ellen, a legtisztább erkölcs nevében a férfi és nő érintkezése ellen tiltakozott, de arra már nem gondolt, hogy az emberiség így kihalna. Az öskereszténységre és a népek egyszerűségére akarja építeni életfelfogását és elveti a modern művelődést, annak világnézetét és életfelfogását. De egy munkájában sem fejt ki határozott világnézetet, mert világnézete, a melyet öskereszténynek mond, tulajdonképpen az öskereszténység és a modern felvilágosítás, sőt néha határozottan naturalista gondolkodású ember világnézete közt inog határozatlan körvonalakban.

De hát a lángelmék tüzkadóként forronganak! . . . Nyomokat hagynak maguk után, még ha siker mindég nem is koronázza kijelentéseiket. Az emberiség megkönyezte a lángelméjű író halálát. Szegény öreg, a kinek megadták az istenek a legnagyobb emberi hivatást, a legmagasabb emberi lelket és az örök időkre szóló dicsőséget, a szentek glóriájával — de megtagadták tőle, a mit megadtak az utolsó napszamosnak: azt, hogy békességben halhasson meg.

A mennyire ezzel azonban egy nemzetet a lángelméi megáldott honfia, a melynek sugara kihat más népekre is, — azonképpen van szüksége a civilizációnak kisebb napszamosaira is, a kik a tudomány buvátkodása titkaival szolgálatot teygenek nemzetüknek és az emberiségnek. A lángelme tűzszlop. A mely áldást hoz is lehet, de nem is. Első esetben előbbre is viszi az emberiséget, maradandó irodalmi műveket produkál, a mik kincsei a civilizációnak. Második esetben a fenye ragyogó, a nélkül hogy azt idővel túl ne szárnyalná a rohanó kor, sőt kár-

tekony hatással is lehet némely tana, a mit az ő lángesze magának megalkotott, de a mi ha követésre találna: kártékonyan hatna a közéletre. A lángelmék gyakran tévelyegnek téves utakon! . . . Ragyogó tollával olyasmiket állít, a mi nem valik be az életbe, habár szellemi műve utolérhetően is lenne.

Az egyszerű írói gárda a nemzet valódi napszamosai. Nem produkálnak világra szóló műveket, nevüket nem hordozza szét a világ szőlőszárnya, de nemzetünk kulturájának a szántóvetői. Az ily napszamosokra annál nagyobb szüksége van egy nemzetnek, mennél elszigeteltébb állapotban van. És hála a gondviselésnek, hatalmas írói gárdája van a magyar nemzetnek, mely fennenn hirdeti a magyar kultúrát. A nemzet ezen napszamosai benjak nevüket, ha nem is a halhatatlanok közé de a magyar kultúra történetébe. Ha nincs is óriási lángelméjű írók az utóbbi évtizedekben, de sokkal nagyobb az írói gárdánk az újabb időkben, mint volt a múlt század első feleiben. Akkor kevesen kultiváltak a magyar kultúrát, habár annak oszloposai is voltak, — ma az szélesebb körben művelődik s majd minden magyar város bír szellemi munka napszamosokkal.

Az ily gárda tesz valódi szolgálatot nemzetének. Ne bánkodjunk azon, ha nincs lángelméjű írók, mert az fényt vet ugyan egy nemzetre, de egymaga nem elégséges a nemzeti kultúra teljes kifejlesztésére és annak általánossá tételére. Már pedig nemzeti fejlődés csak ott lehetséges, a hol hatalmas írói gárda van. Becsüljük meg a magyar nemzet íróit, még ha nem is világra szóló zsenik, ezen gárda a nemzet valódi napszamosai, a kik élő bizonyosságai annak: hogy

ezek. Annál nagyobb érdeme az, hogy összegyűjtött kincsét nemzetének ajándékozta, magyarul írja meg és magyarul tanít.

Bod Péter írja róla a Magyar Athénában, hogy „orált az Bölcseségről, a Tudományoknak hasznos voltokról, a Nyelveknek szükségéről”, mivel pedig „kezére bízattott a Poetica Classis”, Virgiliust úgy kezdi magyarul, hogy abból Geographiát, Physicát, Astronomiát tanítana a tanításban nagy földön massa nem volt.”

Igy tanította Apátzai az akkori tanterv egyoldalúságával szembeállítva az általános műveltséget és a fizikát is.

Utána Enyedi Sámuel tanított filozófiát (talán fizikával). Majd Pápai Páriz Ferencz lett a görög nyelv és a fizika tanára. Ennek az országos hírű orvosnak és nyelvtudósának úgy látszik, nem volt kedve a kísérletezéshez. Hankó Vilmos így jellemzi ezen a téren való működését.

„A XVIII. adiki század elején a nagyenyedi Bethlen-kollegiumnak is volt fizikai múzeuma. Az az idő szerint ott működő professzor, Pápai Páriz Ferencz uram azonban ezerféle dologban laboráló ember lévén, nem igen vett magának fáradságot az eszközök használatára. A diákság e miatt panaszt emélt ellene az egyházi tanácsnál. „Szomorúan vagyunk” — mondják panaszírásukban — „hogy soha physica-demonstrációt sphaerán vagy mágnosen nem láttunk, sőt a mi nagyobb, 90 tógatus deákok között alig vannak nyolczan, kik ő kegyelmetől ezt is hallották volna: Quid est Physica?”

Nem bizonyos, hogy az ifjuságnak ez a panasza alapos volt, de ez az incidens semmi

esetre sem alkalmas arra, hogy vele igazságos jellemzést adjuk annak a férfinak, a kinek esetleges mulasztásait százaszorosán pótolta egyéb érdemei. Mint udvari orvos ápolta fejedelmét, külföldi megbízásokban kellett eljárnia és e mellett városának és iskolájának bekekövete volt, ha kellett; az u. n. angol pénz megszerzésével pedig az iskola anyagi jövőjét biztosította. Kétféle munkákkal szolgált a magyar tudományt és az enyedi iskola fizikai szertárát is valószínűleg ő alapította meg.

Utóda a kitűnő Marosvásárhelyi Töke István, a ki filozófiát, fizikát és számtant tanított. Ő írta tudomásom szerint hazánkban az első kísérleti fizikát, a melynek a címe:

INSTITUTIONES
PHILOSOPHIAE
NATURALIS
DOGMATICO-EXPERIMENTALIS
QUIBUS
VERITATES PHYSICAE LUCU-
LIENTIS OBSERVATIONIBUS ET EXPERIMENTIS ILLUSTRATAE AC CONFIRMATAE, NEXU SCIENTIFICO METHODO DICE PROPONUNTUR.
IN USUM AUDITORIUM ADORNATAE
CUM FIGURIS AENEIS ATQUE INDICE
A
STEPHANO TÖKE M. VASÁRHELYI
PHILOSO. ET MATH. IN ILLUSTR. COL-
LEGIO ENYEDENSIS PROFESSOR
RE ORDINARIO
CIBINI TRANSYLVANORUM
ANNO MDCCXXXVI.
Impressit Johannes Barth Senior.

A dedikációban az alma maternek szentelt művét, mert ő is ennek volt a tanít-

TÁRCZA.

Ki volt az első magyar fizikus?

Írta: Dr. Szilády Zoltán.

A külföldi származású Bisterfeld végleg meghonosodott nálunk. Tanártársának, Alstednek leányát vette feleségül és új hazája érdekében politikai küldetést is vállalt, amelynek jutalmául Rakóczi nemesi birtokot ajándékozott neki Tövis mellett. Híressége tehát nem lehet kétséges és így ebből a szempontból is méltán számíthatjuk őt a hazai tudósok sorába.

Ezerhatszázötvenháromban és a következő két évben működött a Bethlen-kollegiumban mint segédtanár, a magyar tudományosságának halhatatlan uttörője, Apátzai Tseri János. Ez a kitűnő magyar elme nemcsak a természetes tanításmód és a gondolatszabadság előharczója volt, hanem a természettudományoknak első népszerűsítője nyelvünkben és mint ilyen egyebek közt fizikus is. Magyar Encyclopaediája az akkori fizikai ismeretekre is kiterjed. De mint enciklopédista nem tekinthető ezen a téren önállóan. Nagyon tévesen ítélik meg őt azok, a kik minden áron tudományos eredetiségben és Encyclopaediája szövegében keresik az ő érdemeit. Hiszen ő maga is elismerte előszavában, hogy munkáját a legjobb forrásokból válogatva állította össze. Felsorolja forrásai közt Cartesius (Descartes), Regius, Snelius, Copernicus stb. És az összehasonlítás is megmutatta, hogy csakugyan fordított, össze-vont és gondosan összeállított szemelvények

életképes a magyar nemzet a fejlett kultúrájával. Ma már a népeket nem szám szerint mérlegelik, hanem a műveltségével. Kultúrának van jövője, az ezt nélkülözőknek nincs. Es mert a magyar nép fejlődő állapotban van, bearanyozza életét a kultúra zománczával; az ily nemzetnek állandó a jövője.

Szemle.

A Justh-párt értekezett és obstrukciót emlegetett. Ugy látszik, hogy az elkopott dicsőséget azzal akarják újra bearanyozni, hogy megobstruálják az indennitást. A párt nagy parlamenti akcióra készül, az indennitást alkalmából, a mi magyarán semmi egyébbet sem jelent az obstrukciónál.

Am, csodáljuk, hogy a párt nem érzi a félszűrést annak, mikor kiegészítik a parlamenti intézőbizottságot és jöformán valamennyi tagjukat beválasztják az obstrukciót rendező tanácsba. Ezzel akarják pótolni a régi erőt, a régi hatalmat, a mikor egy ország állott a hátuk mögött és ők széles taborukkal urai voltak a parlamentnek.

Ma obstrukcióról beszélni egyszerűen könnyelműség. A ki hallja, elfutortja az orrát. Kísér az ilyen beszédből az őszinteség hiánya.

Aztán mi ellen és minek az érdekében akar-nának obstruálni? Czeljük homályos, zavaros: talán általában ennek a kormányának az eltávolítása? Ez csak kudarczal kecsgethető. És az indennitást akarják megobstruálni? Ez politikai barbáriság. Az indennitást már rendkívüli állapot; a mentőv a mit az államnak odadobnak, hogy exlexbe ne fulladjon. Ellene obstrukció igazán csak akkor volna szabad, ha a haza lete forogna veszelemben. Nem a kormányt, hanem az államot obstruálja, a ki indennitást ellen obstruál.

Vegyes hírek.

— **A marosújvári kerület képviselőjelöltje.** A gróf Bethlen Sándor halálával megüresedett marosújvári választókerületben a Nemzeti Munkapárt dr. Balogh Jenő egyetemi tanárt, a kultuszminisztérium mosti kinevezett politikai államtitkárát jelölte. A választást a központi választmány december 12-re

vánja annak idején. Elmondja, hogy iskolája érdekében szükségét érzi, hogy a természet-tudományokról, a melyek akkoriban olyan nagy haladást tettek, könyvet írjon. Követi Cartesius, a ki „a filozófiát megtisztítja a scholastikus portól és a szolgaság jármát lehárvá helyreállítja a filozofálás szabadságát”. Meggyőződött arról, hogy a filozófia eszközei nemcsak a hypothesisok, hanem a helyes megfigyelések is, a melyekre Toricellitől, Guericke-től, Boyleus-tól, Newton-tól és más jelesektől vett példát. Ezért közli ő nemcsak az elméleti törvényeket, hanem a kísérleti mutatóanyagokat is. Művének kiadásában pedig az az ambíció vezeti, hogy ebben öve az uttörés érdeme. „Győzött mégis a habozásban a közjónak szeretete és egyúttal az a meggyőződés, hogy Isten látja en gyűjtöttem meg elsőnek a kísérletező tudományok faklyáját a világnak ebben a szögletében”.

Itt is, előszavában is külön betűnimmel szedve találjuk Cartesius nevet, a kit mestereinek mond, noha elismeri, hogy az újabb Leibnitz, Newton és mások tanait is ismeri. Könyvének tartalmáról világos képet adnak a fejezetek címei.

Az első általános rész fejezetei „a természet-tudományokról általában, a természet-tudomány elveiről, az anyagról, annak létéről és lényegéről, a térről, az anyagnak általános tulajdonságairól, az alakról, mint a természeti dolgok másik alapelvéről, a mozgásról, és a testek általános sajátosságairól, a halmazállapotról, nedvességről, hűvösségről, sűrűségről, nehézségről, rugalmasságról, melegségről és hidegségről.” szólnak.

(Folytatása következik.)

tűzte ki. Balogh a büntetőjogi szemináriumában mint a tanári hivatást átérző pedagógus arra törekedett, hogy bizonyos közvetlenség, melegség és intimitás fejlődjék ki tanár és tanítvány között. Buzdította és irányította hallgatóit, sőt gyakran kirándult velük, hogy büntetőjogi rendszerünket a helyszínén tanulmányozhassa az ifjuság. Mint jogász főleg a fiataloknál büntetőjogi helyzetek javítására törekedett. A gyermekbíró és a patronázs humánus intézményeinek nincs nálánál lelkesebb és munkasabb harszosa. Az új államtitkár társadalmi mozgalmaknak is buzgó részese volt. Életrajzi adatait a következőkben foglaljuk össze:

Balogh Jenő dr. Devecserben, Veszprém-megyében született 1864-ben. Jogi tanulmányainak befejezése s a berlini egyetemen folytatott hospitálása után 1888-ban a büntetőjogi és bünyvadi eljárás magántanárává habilitáltak. 1900-ban pedig ugyanezen tudományok nyilvános rendes tanárává neveztek ki a budapesti kir. tudományegyetemen. Egy ideig a budapesti kir. ítéletábránál mint bíró is működött, 1901-ben a magyar tudományos akadémia levelező tagjává választotta. 1891 évi óta részt vett az igazságügyi minisztérium több rendbeli törvényelőkészítő munkalátában. A bünyvadi perrendtartás életbejuttatásáról szóló törvényjavaslathoz és megokolásának átdolgozása, illetőleg szerkesztése az ő munkája. A büntetőjogi szakdolgozatát pedig a deliktumokról, a sértett fel büntetőjogi jogköréről és a büntetőjogi viszonyaink reformjáról szóló nagyobb munkalataival, a jogi szaklapokban megjelent nagyszámú értekezésével és bírálatával gyarapította. Vármegyénkre nevezve mindenestre szerencse lesz, ha ily kiváló férfiút küldhet egyik kerületre a képviselőházba. Gratulálunk a jeleshez a m. újvári kerületnek.

— **Eljegyzés.** Haró Csuka Domokos és nehai Heczey Lina leányát Huskát f. hó 20-án eljegyezte Lauer Károly gazdasági s. felügyelő, Láner Gyula honvédelmi miniszteri tanácsos fia, Magyaririgben.

— **Kinevezés.** A m. kir. főbányahivatal Bakó János marosújvári mázsaszküldtét a vizaknai m. kir. sóbányahivatalhoz bányafelügyelővé és Gräbelhinger Miklós nagyváradi igazolmányos katonai altisztet a marosújvári főbányahivatalhoz m. kir. mázsaszküldtét nevezte ki.

— **Műsoros est.** A szegény tanulókat segélyező kör decz. 3-iki tanúccsal egybekötött műsoros estélyének a műsora: 1. Nyitány, Káló Geza zenekarától. 2. Szavai Felmeri Sándor. 3. Szerelmes história zenes monologot előadja Ábraham Margit. 4. „Öt órai tea.” Előadja dr. Berze Nagy Jánosné és Dóczy Ferenccze. 5. Játsszik Káló Geza zenekara. A műsor a régi városnéző nagytermében este 8 órakor kezdődik. Beleépője 2 kor., tanulóknak 60 fillér.

— **Öngyilkosság.** Oberczián Károly 27 éves notárius pénzügyi szamitst f. hó 23-án esive lakásán a nyakát borotvával elvágta. A gyorsan hívott orvos mar nem segíthetett, mert a vágás halálos volt. A jobb sorsra érdemes fiatal embert pénteken kiserették ki tisztviselő társai a kath. temetőbe.

— **Kath. kántor-jelölés.** A nagyenyedi rom. kath. egyházközseg, nagykoru, önálló haztartással bíró férfitagjai ma vasárnap délelőtti 10 órai szt. mise után tartandó kántorpróbara és az azt követő jelölő közgyűlésre tisztelettel meghívom. Rada György.

— **Az Uránia színházban** ma delután 4 órakor es este fel 9 órakor a következő jó képek kerülnek sorra: A kis csillag, dráma. Lengyelországon kereszttől, természeti kép. A fogadás, humoros. Pali hazajödni akar, humoros. Francia gyakorlatok, természetes. A hadnagy ur ebédje, humoros. Szerlem es boszu, dráma. Pali bankhivatalnok, humoros.

— **Képkiallítás.** Solymossy Márton fővárosi műkereskedő kollektív képkiallítást

rendez a kollégium tornatermében f. hó 27. és 28-án. A képek jó nevű festők, mint Neogrady, Feszty, stb. művei.

— **Vörheny.** Városunkban több helyen vörhenyben betegedtek meg gyermekek. Félő, hogy járványszerűen lép fel, ha a kellő óvintézkedéseket nem tartják be.

— **Háziipari tanfolyam Toroczkó-szentgyörgyön.** Az Erdélyi Vedőegyesület háziipari szakosztálya elhatározta, hogy Toroczkó-szentgyörgyön a régi magyar hímzések felújítására háziipari tanfolyamot rendez; a tanfolyamot jövő év januárban veszi kezdetét. Az előadók erre a célra szerzett kiváló tanerők lesznek.

— **Olcsó hus.** A husrágással kapcsolatban egy uriaszony levelet küldött a B. H. fővárosi napilapnak, és leírja mi módon lehet olcsó hushoz jutni. Az úrú vagyis a juh-hust ajánlja, mivel a juhtenyésztés nagy es az ára a többi hushoz mérten jóval olcsóbb. És hogy az úrúhus élvezhetőbb legyen, tudnillik a faggyuszaga ne érezzék, a következő eljárás alá kell venni a hust: a csontól gondosan lefejteti, a faggyu mirigyeket eltávolítani és így a tiszta hust zöld-ségkeverék között pinczébe vagy kamrába helyezük el egy-két vagy három napra. A zöld-ségkeverék áll petrezselyemből, kríkákra vágott murekből, kevés zellerből és szemes borsból. Ez a keverék magába szívja a juh-hus szagát és a hus vadléré vagy más módon elkészítve egészen az őzhus ízt adja. Így a juh husa 3 éves koráig is élvezhető.

— **Tűzhalál.** Borzalmas tűzhalállal mult ki folyó hó 16-án Bukur Jozsif m. esesztvei földművelő 7 éves leánykája. A leányka 2 éves testvérevel átment a szomszédba, ahol éppen nagymosás volt; ott játszadoztak a mosó szomszédasszony körül, midőn a leánykának vizes lett a ruhája. A gyermek megijedt, hogy majd ezért otthon összeszidják, oda állt a nyitott tűz elé, hogy megszáritsa. Egy szikra a ruhájára szökött és ott azonnal lobot vetett. A mosó asszony a helyett hogy az égő gyermek segítségére sietett volna, olluert ment, mialatt a szerencsétlen kis leány összegegett és aznap meghalt.

— **Mennyi dohányt szívunk el?** Nem érdektelen statisztika az, a mit az alábbiakban közlünk arról, hogy évente hány mázsa dohány, hány darab szivar és cigarettát fogy el. Mikor így egy tömegben látja az ember ezeket a számokat, szinte önkénytelenül arra gondol, hogy nem volna okosabb, ha azt a pénzt, a mit így füstre kiadunk, valami okosabb célra fordítanók. A pénzügyminisztérium 1908. évi statisztikája szerint elfogyott: 249, 33 métermáza dohány, regalitás szivar 4 millió, trabukó 33 millió, britanika szintén 33 millió, kuba-portorikó 162 millió, portorikó 219 millió, finom virszinia 191 millió, vegyes külföldi szivar 448 millió darab. Cigarettából 4708 millió db fogyott el.

— **Nem panaszkodunk** mell-, izület- és torokfájdalmak miatt, bennünket gyuladások, szivdobogás, nehéz légzés, szemi gyengeség, fülzúgás, influenza, idegfájdalmak, remegés, testi gyengeség stb. nem gyötörnek, mi ilyenek ellen Feller-fele „Elsáfluidot” használunk. Próbáztatja bérmentve 5 korona. Gyomorbagok, veseégés, görcsök, étvágytalanság, székrekedés, emésztési zavarok ellen mindig biztosan segítenek a Feller-fele hashajtó „Elsáfluidok”. 6 doboz bérmentve 4 korona. Rendelje mindkét szert a készítő Feller V. Jenő gyógyszerésznél, Stubica, Centrale 125 sz. (Zágrábmege).

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Több pénze

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és tartós szőttésárukat csak a nagyenyedi szövögyár-ból vesz. Árjegyzék ingyen küldetik

Erzékeny természetű egyéneknek nagyon kell vigyázni, milyen hashajtót használjanak, mert a rossz választott szer nagyon kellemetlen bajokat okozhat és sokszor egészen hatástalan.

A budapesti m. kir. tudományegyetem belgyógyászati klinikáján végzett kísérletek alapján meg lett állapítva, hogy a természetes **Ferencz József**-késérőviz erős hashajtó-eredménye mellett nemcsak kellemetlen utóhatást nem idéz elő, hanem az étvágyat is még lényegesen megnagyobbítja.

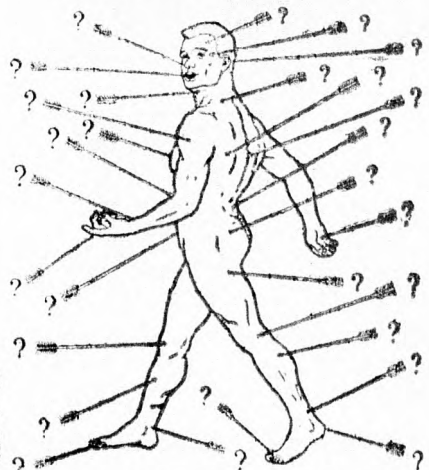
Ezen kitűnő tulajdonságai révén a valódi Ferencz József-késérőviz messze kimagaslik a nagy hanggal dícsért hashajtószerek felett. Az összes jóra való ásványvíz-üzletek árúsítják.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szög, 40 fillér, azon túl minden szög 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

A nagyenyedi gyermektelephez felügyelőnői állásra ajánlatokat elfogad dr. Winkler Albert teleorvos. Tiszteletdíj évi 100—1000 kor. a gyermekek száma szerint. 1 gyermek után 5 kor. számítva. Munkakör: levelezés, gyermeklátogatás, mely mellékfoglalkozás is lehet. Jelenleg 40 gyermek van a telepen.

Vannak fájdalmai?

Használjon Feller-féle Elsáfluidot és Feller-féle Elsáfluidát, melyek egyedüli készítője Feller V. Jenő udvari gyógyszerész, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmege).

I. A Feller-féle Elsáfluid saját tapasztalatunk szerint fájdalomcsillapító, gyógyító, gyengésséget megszüntető hatással bír, gyorsan és biztosan gyógyít oszlat, köszvény, ideggyengeséget, oldal-szúrás, szaggatást, influenzát, fej-, fog- és derékfájást, zsábat, bémulást, szemfájást, migránt, sok itt meg nem említett betegségtől megszabadítja az embert. A Feller-féle Elsáfluidot rekedtség, nátha, mell- és torokfájás és légvonat vagy hűléstől eredő bajok ellen is páratlan gyógyszerrel használják. Valódi csak úgy, ha minden üveg a „Feller” nevet viseli, 12 kis vagy 6 dupla vagy 2 speciális üveg bérmentve 5 korona.

II. Továbbá tudására óhajtjuk hozni, hogy az emberek ezrei gyomorhajók, göres, étvágytalanság, vesegés, hányási inger, rosszullét, felbőgés, puffadság, dugulás, aranyeres bántalmak és különböző emésztési zavarok ellen kitűnő és biztos sikerrel használják a Feller-féle hashajtó Robarbara-Elsáfluidát. 6 doboz bérmentve 4 korona. Óvakodjunk azonban utáztatoktól és özimezzünk minden rendelést gondosan

Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmege).

A háloszobák réme, a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexinnel történtek próbák, beigazolódott, hogy a Cimexin nemcsak az élő poloskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszaradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat, vagy festést nem piszkít, nyomot, vagy foltot nem hagy. Kapható: U. Kovács József örökösai gyógyszer-táraban Nagyenyeden és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán.

Minden hölgynek fontos ezen hirdetést elolvasni!!

Weiner Mátyás

női divatruházában

BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 3 szám.

November 15-től kezdve december 24-ig szokatlanul olcsó árak mellett nagyarányu

karácsonyi vásárt

rendez.

Eladásra kerülnek:

Sport flanel jó minőségű ... most 17/-19/ kr.
Angol flanel sötét színekben ... most 29 "
Zsinór-barchet török s egyéb új minták most 35 "
Levantine (kreton) jól mosható 200 m. most 19-22 "
és feljebb.
Mosó delainok remek minőségű ... most 23-27 kr.
és feljebb.
Selyem ruha vászon minden színben most 29-55 kr.
és feljebb.
120 cm. széles gyöngyszövésű és diagonál kamgarn minden színben most 49-58 kr. s feljebb.
120 cm. széles angol kelme szürke árnyalatokban most 45-55-65 kr. és feljebb.
120 cm. széles női posztó sötét színekben most 49-55 krajazárig.
186 cm. széles zsolnai gyártmányu, angol izlés után készült kosztüme kelme, előbbi ára 3 frt most 1.75 kr., 2.— forint.
Bársony ujdonságok kosztüme, pongyola és bluzokra, most 65-75 és 98 kr.
Kívánatra miniatúr vidékre ingyen és bérmentve szívesen küld.
20 koronán felüli megrendeléseket bérmentve szállit.

LEGJOBB AJÁNDÉK

a tartós és olcsó hazai szőttesáru.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küld:
LINGNER szővőgyára NAGYENYED.

HIRDETÉSEKET

legjutányosabban felvesz kiadóhivatalunk.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utáztatata van.

224 5-12 1 doboz 60 fillér.

Csak Réthy félet fogadjunk el!

Oh jaj!

Megfojt ez az álköztöltött köhögés.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger

mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják s kitűnő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 kor.

Próba-doboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor” gyógyszer-tár

Budapest, VI., Váci-körut 77.

Nagyenyeden kapható: U. Kovács József örök. Bethlen Gábor gyógyszer-táraban.

Dr. Odor Béla gyógyszer-táraban.

Éljen!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított.

A „Nagyszabeni Általános Takarékpénztár”

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények

Lingner György ur által nyújtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

3948—1910. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Jaga Petru kisegeredi lakos végrehajtásának Szirb Mihály kisegeredi lakos végrehajtást szenvedő elleni 115 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő ellen az ez idő szerint a Dan Péter a Mihályó nevén álló a kisegeredi 59 sz. tjkben A + 26—30 rdz. alatt felvett ingatlanokból 1/4-ed rész jutalékára és pedig az A + 26 rdz. 829 hrsz. ingatlan 1/4-ed részére 321 kor., — A + 27 rdz. 897 hrsz. ingatlan 1/4-ed részére 245 kor., — A + 28 rdz. 1055 hrsz. ingatlan 1/4-ed részére 121 kor., — A + 29 rdz. 1072 2 hrsz. ingatlan 1/4-ed részére 18 kor., — A + 30 rdz. 1174 hrsz. ingatlan 1/4-ed részére 91 koronában megállapított kikiáltási árban és a C. 7 alatt a Ruz Jánosné sz. Szirb Lina javára bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog fenntartásával a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1910. évi december hó 24-ik napjának d. e. 10 órájkor Kisegered községhez tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár felén, illetve kétharmadán alól nem fognak eladtni.

Az, aki a kikiáltási árnál magasabb ígertet tett, s ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléká szerint megállapított bánatpénzt az általa ígert ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, — ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígéréte figyelmen kívül marad és az árverésen mely azonnal folytatandó, többé részt nem vehet.

Árverezni szándékozik a kir. kincstár kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-ez. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-ez. 170 §-a értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek alólrótt telekkönyvi hatóságnál és Kisegered községhez tartandó megtekinthetők.

A kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságtól. Balázsfalva, 1910. évi szeptember hó 7. napján.

Schwartz,
kir. járásbíró.

282 1—1

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

12406—1910. alisp. szám.

Hirdetmény.

Alsó-Fehér vármegye törvényhatósági bizottságának 1908. évi 403 közgyűlési szám alatt hozott határozata értelmében a megyei közpórház **villamvilágítási berendezésére** pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, a kik a jelzett munkálatok elvégzésére vállalkozni óhajtanak, hogy zárt írásbeli ajánlatukat a vállalkási összeg 10%-ának esatolása mellett

a vármegye alispánjához folyó évi **december hó 15-ig** nyujtsák be.

A tervek és leírás az alispáni irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyenyeden, 1910. évi november hó 19.

284 1—2

Alispán helyett:

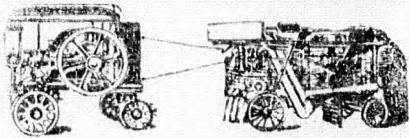
Inczedy-Joksman, vm. főjegyző.

Rendkívül előnyös vétel.

Sok zsir.

A nagyenyedi sertés-hizlaldában május hó óta tengerin hizlalt néhány darab **kővér sertés** még eladó.

Érdeklődők forduljanak a csombordi ut mentén fekvő hizlaldához. 285 1—1

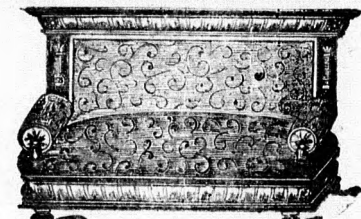
A legújabb rendszerű motoroséplőkészletek, továbbá a legjobb benzin, nyersolaj és szivógázmotorok, valamint teljes malomberendezések legolcsóbban

Trebitsch Gyula motor-telepén

Budapest, VI, Eötvös-utca 42. kaphatók.

Teljes jótállás! Könnyű részletfizetés!
256 4—13 Árjegyzék ingyen!

Ezen jórúttú égő motorai könnyű kezelésük és nagy erőkifejtésük folytán az egész országban nagy elterjedésnek s közkedveltségnek örvendenek.

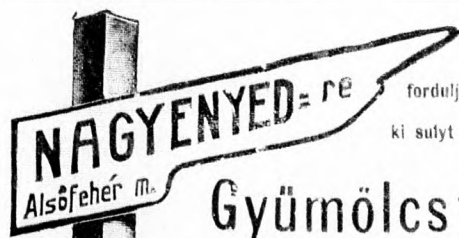
BUTOR-RAKTÁR**KUNSCH ANTAL**

épület- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsa-utca,
a vármegye házzal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelben, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és rozbutorokban, ugyancsak mindennemű kárpitozott butorokban.

194 — 95

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t. Részvénytőke 400.000 kor. Tartalék alap 210.000 kor.	
Előnyös	kölcsönt ad betájtázásra, megfelelő fizességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jórúttú pénztétezek részvényeire.
Vásárol	és elad értékpapirokat.
Letétbe	elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értékeket keves örzési díj mellett.
Idégen	kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltokat	az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számíttol le.
Állandó betétet	a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.
Nyitva áll hétköznapi d. e. 9—12-ig, d. u. 3—4-ig.	Uzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

forduljon minden érdeklődő.
ki súlyt fektet elsőrendű fajtízta anyagra

Gyümölcsfacsemeték
setányfák, díszeserjék, lóvelűek, kerítésnövények,
bogyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok. elsőrendű áru
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

86 1—

Friss töltésű bor- és gyógy-vizekből következő választékot nyujtja

WINKLER JÁNOS kereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild“, Bodoki „Salus“, Borszéki, Előpataki, Málnási borviz, Málnási „Mária“, Margit, Parádi arzén, Répáti, Salvator, Sicilia és Sztojka hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübli, Gleichenbergi, Levico, Marienbadi Roncegno és Selters külföldi és végül: Ferencz József, Horgony és Igmándi keserűvizek.

47 — 1

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár Részvénytársaság könyvnyomtatásában Nagyenyeden.